

DİLİMİZ TÜRKÇE SÖZÜMÜZ TÜRKÇE

İdris Nebi Uysal

*Şu deli gönlüme sonbahar gelmiş
Simsiyah saçıma beyazlar dolmuş
Sana giden yollar kördüğüm olmuş
Bilmem ki ben nasıl çözeyim leyla*
(Elitaş, 2022: 12)

*Bırakma elimi bir ömür boyu
Hep sen ol yanımda yanı başımda
Kollarıma yaslan sinemde uyu
Hep sen ol yanımda yanı başımda*
(Elitaş, 2022: 98)

Duygu, heyecan ve coşku yüklü mısralarıyla sanat dünyasının yakından tanıdığı bir isim olan Hikmet Elitaş, 10 Şubat 1966 tarihinde Karaman'a bağlı Göztepe köyünde dünyaya gelir. Edebiyat tarihlerinin "âşık" şeklinde takdim ettiği Elitaş¹, beş çocuklu bir ailenin son çocuğudur. Genç yaşta babasını ve ağabeyini kaybeden şair, ailenin geçim yükünü omuzlamak durumunda kalır. Onu derinden etkileyen bu elim hadise, şiirle buluşmasına da vesile olur. Duygularını kafiyeli ve ölçülü biçimde dile getirmeye başlayan genç kalem, tutulduğu sevdıyla birlikte coşkun bir ırmağa döner. O günlerde bir saz satın alır; ulaşabildiği ses kayıtlarını, radyoyu, televizyonu dinleyerek saz çalmayı öğrenir. 1989 yılına gelindiğinde takip edilen, sözü dinlenen bir âşık olur. Mahlas olarak önce "Elitaş"ı, sonra "Hikmeti"-yi kullanır. İlk ödülünü 1992 yılında kazanan sanatçı, eserleriyle çok sayıda ödüle layık görülür.

Şiirleri *Türk Edebiyatı, Yüzakı, Kümbet,*

¹ <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/elitas-hikmeti-hikmet-elitas>



Vezin, Akpınar, Çağrı, Ay Vakti, Çıngı gibi dergilerde yayımlanan Elitaş'ın bazı şiirleri muhtelif bestekârlar tarafından değişik makamlarda bestelenmiş ve TRT repertuvarında yerini almıştır. Şairin bazı şiirleri de yabancı dillere çevrilmiştir. Hâlen Kültür Bakanlığına kayıtlı bir halk şairi olan Elitaş'ın derleme, şiir ve seçki niteliğindeki eserleri şunlardır: *Gönlüm Karalar Bağladı* (2003), *Yunus Emre ve Gönül Diliyle Karaman* (2006), *Anadolu Âşıkları: Antoloji 1* (2007), *Anadolu Âşıkları: Antoloji 2* (2009) ve *Sabır Yetmez Bu Hasrete* (2022).

Sade bir dili tercih eden Elitaş'ın şiirleri genellikle hece iledir. Son yıllarda aruzu denediği örnekler de vardır. Aşk, mahallî motifler, millî değerler, vatan sevgisi, sıra, özlem, insanlık gibi temalarla örülen bu şiirlerde pek çok âşıktaki görmeye alışık olduğumuz toplumsal sorunlar da göze çarpar.

Sabır Yetmez Bu Hasrete (Çimke Yayınları, 2022, 175 s.)² isimli kitap, şairin beşinci eseridir. İçinde 134 şiir vardır. Kitaba şiir ve şaire dair görüşleriyle başlayan Elitaş'ın, "poetika" mahiyetindeki şu sözleri dikkat çekicidir: "*Şiir çeşitli yorumlamalara uygun bir genişlik ve kapsama sahip olmalı, şiiri her okuyan ona kendi yaşamını, anlamını yükleyebilmeli ve böylece şiir, şairle insanlar arasında ortak bir duygu dili olma durumunu elde edebilmelidir.*" (Elitaş, 2022: 9) Takip eden sayfada dile getirdiği şu cümlelerse hem kişiliğini hem de edebiyat vadisindeki mütevazı duruşunu göstermesi bakımından önemlidir: "*Bu çalışmamdan önce de kitaplarım yayınlandı ama bu kitabımın sevinci ve heyecanını bir başka yaşadım, yaşamaktayım. Arzum okuyacağınız her şiirimin içinizi kıpırdatması, sizleri güzelliklere götürmesidir. Ama biliyor ve farkındayım. O şiiri hâlâ yazamadım.*"

Kitap üç bölümden meydana geliyor: Birinci bölümde 111, ikinci bölümde 16, üçüncü bölümde ise 7 şiir var. Kitaba adını veren şiir, ilk bölümde yer alıyor. Genellikle 8 ve 11'li hece ölçüsüyle söylenen şiirlerde samimiyet, doğallık ve yerel motifler öne çıkıyor.

Kitaptaki kimi şiirler, muhtevası bakımından ayrıca dikkati çekici. "Şiir" (Elitaş, 2022: 47) bunlardan biri. Bu satırlar; şiirin kendi hayatında edindiği yeri, şiire bakışını, şiirle olan ünsiyetini sergilemesi bakımından son derece anlamlı. Bütün bunları özetleyen şu dize-ler âdeta vasiyeti gibidir:

*Hikmetî söz pazarına
Borç kılınmış üzerime
Yazılmazsa mezarıma
En büyük zulümdür şiir* (Elitaş, 2022: 47)

Şiirlerin bölümlere hangi ölçüte göre alındığını gösteren bir açıklama kitapta bulunmuyor. Bununla birlikte "Birinci Bölüm"de yer alan şiirlerin çoğunun lirik manzumelerden oluştuğu göze çarpıyor. "İkinci Bölüm"deki eserlerin, tarihî şahsiyet ve konuları işleyen eserlerden meydana geldiği, son kısmın ise memleketi olan Karaman temalı metinlere tahsis edildiği görülüyor.

Elitaş'ın hayatında ve şiir dünyasında özel bir yer ayırdığı şahsiyetlerden biri de Yunus Emre. "Yunus'a Götürsün", "Bir Gördü Yunus", "Bizim Yunus", "Bilmez Yunus'u", "Ben Yunusum" isimli eserler, şairin bu büyük mutasavvıf ve gönül erine olan sevgisini, hasretini dile getiren örneklerden birkaçı. Yer yer Mevlana, Ahmet Yesevi, Karamanoğlu Mehmet Bey, Atatürk gibi tarihî ve edebî şahsiyetlerin de adını anan şair, kültür ve medeniyet dünyamızın önemli kişilerini okurlarla buluşturmayı hedefliyor.

Şiirlerini sade bir dille yazan Elitaş, mısralarda "od" gibi arkaik kelimelere (*hasret odu*, *aşk odu* gibi) ve "-dıksıra" gibi mahallî ek ve söyleyişlere de yer veriyor (*yıllar yılları kovaladıksıra* gibi). Ancak bu söz ve söyleyişlerin, eseri ve sanatçıyı "mahallî" olarak değerlendirmeye yol açacak yoğunlukta olmadığı bilinmeli.

Hemen her yayında olduğu gibi, bu şiirler manzumesinde de gözden kaçtığını düşündüğümüz birtakım noktalama ve yazım kusurları bulunuyor. Eldeki eser bir şiir kitabı olduğu için söz konusu yazımlar ve noktalama tercihleri şairin tasarrufu olarak düşünülebilir. Ancak karşılaşılan örnekler dikkatle incelendiğinde bunların üslup hususiyeti olmadığı anlaşılıyor. Mesela bazı metinlerde "t" ile yazılan "da, de" bağlacı dikkat çekici bir örnek olarak karşımıza çıkıyor. "Gel" başlıklı şiirdeki (Elitaş, 2022: 48) şu yazımlar, bunun örnekleri:

² Yapılan alıntılarda eserin bu baskısından yararlanılmıştır.

“Dök te gel, bak ta gel, çek te gel, yak ta gel, çak ta gel”

Düzeltilme işareti de kullanımında yanlışlıkların, birden fazla yazımların göze çarptığı bir işaret. *“Hal, kağıt, rüzgar; Larende, Yunus”* gibi kelimeler, şiirlerde ikili yazılışa sahip örnekler. Şapkasız yazılması gereken *“aşk, Hak, selam”* kelimelerinin de bazı dizelerde düzeltme işaretiyle yazıldığı görülüyor.

Özel isimlerin yazılışında kimi örneklerde kelimenin ilk harfinin küçük harfle verildiği kelimelerle karşılaşılıyor. *“toroslar”* (s. 27) bunun bir örneği. Yine özel isimlere getirilen çekim eklerinin kesme işaretiyle ayrıldığı görülüyor (*Çine*, Elitaş, 2022: 148)

Bu ve buna benzer hataların nazarlık kabilinden olduğunu, şiirlerin ve kitabın değerine asla gölge düşürmeyeceği

ni, bundan sonraki baskılarda da düzeltileceğini düşünüyoruz.

Memleketi Karaman'ı çok seven, şiirlerinde bu şehre özel bir yer tahsis eden Hikmet Elitaş mütevazı bir ırmak gibi akmaya devam ediyor. Bir şiirinde

*Yürüdüm değişti sevdamın seyri
Yürüdüm ben vardım benden içeri
Yürüdüm ta bezm-i âlemden beri
Kâinatı baştan sona yürüdüm*

*Yürüdüm gönlümü kılavuz edip
Yürüdüm sevdadan aşktan söz edip
Yürüdüm nizam-ı Hak'ı gözetip
Çemberinde döne döne yürüdüm*

diyen şair, sözüyle edebiyat dünyasındaki yolculuğuna devam ediyor. Kendisine çıktığı bu seyahatte sıhhat, afiyet ve bereketli bir ömür diliyoruz.

DEDE KORKUT KİTABI: BURSA YAZMASI ADLI ESER ÜZERİNE

Ayşegül Gözel

Dede Korkut araştırmaları, 1815 yılında Dresden yazmasının bulunması ile başlayıp kesintisiz bir şekilde 210 yıldır devam etmektedir. Bu araştırmalar son yıllarda bulunan yazmalarla birlikte yeni bir ivme kazanmıştır. Dede Korkut Oğuznameleri, sözlü destan geleneği ile yüzyıllar boyunca nesilden nesle taşınmıştır. 15-16. yüzyılda yazıya geçirilmeye başlanan bu Oğuznameler, Türk dili ve edebiyatı, Türk tarihi, Türk kültürü alanlarının temel eserlerindendir.

Dede Korkut yazmalarından ilki 1815 yılında Almanya'nın Dresden şehrinde bulunmuştur. Bu yazma, bir giriş ve 12 hikâyeden (boy) oluşan harekesiz bir metindir. İkinci yazma, 1952 yılında



Vatikan Kütüphanesinde ele geçirilmiştir. Bu yazma, bir giriş ve 6 hikâyeden oluşan harekeli bir metindir. Üçüncü yazma Ankara'da Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde keşfedilmiştir. Bu metin, 22 sayfalık tam olmayan bir yazma parçasıdır. Dördüncü yazma İran'ın

Günbed şehrinde bulunmuş olup bir giriş ve 13 hikâyeden oluşmaktadır. Sonuncusu ise 2018 yılında Muradiye Kur'an ve El Yazmaları Müzesinin envanterine giren ve hâlen bu müzede korunan Bursa yazmasıdır. Yazmayı müzede 2022 yılında Ersen Ersoy keşfetmiştir. Bu yazma bir giriş ve 12 hikâyeden oluşmaktadır. 119 yapraklık yazmanın her sayfasında hareketli 13 satır bulunmaktadır. Kapak sayfası ile metnin ilk yaprağı eksiktir. 3. ve 4. sayfanın da ilk iki satırının baş ve son kısmı tahrip olmuştur. Dresden yazmasına göre 144b/8-147a/8 arası Bursa yazmasında bulunmamaktadır. Ketebe kaydının bulunduğu sayfa da eksiktir. Bu eksikliklere rağmen metin hareketli olduğu için diğer yazmalarda okunamayan, tartışmalı olan kimi kelimeler bu yazma sayesinde kolaylıkla okunabilir, mukayese edilebilir duruma gelmiştir.

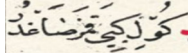
Bursa yazması 2022 yılında Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından tıpkıbasım olarak basılmıştır. 2025 yılında ise aynı yazmayı Ferruh Ağca iki cilt hâlinde tıpkıbasım, metin, dizin ve çeviri olarak yayımlamıştır.³

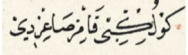
Birinci ciltte Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Bozbey'in Sunuşunun (Ağca, 2025 (a): 7) ardından "Ön söz" (Ağca, 2025 (a): 9-10), "Giriş" (Ağca, 2025 (a): 11-12), "Yazmaya Dair" (Ağca, 2025 (a): 15), "Kısaltmalar ve İşaretler" (Ağca, 2025 (a): 17) gelmektedir. Bunu "Tıpkıbasım ve Metin" bölümü (Ağca, 2025 (a): 18-493) takip etmektedir. Bu ana bölümde çift sayfalarda tıpkıbasım, takip eden tek sayfalarda ise metin verilmiştir. Böylece tıpkıbasım ve metin

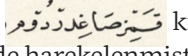
kolayca takip edilip karşılaştırılabilir. Bundan sonra "Dizin" (Ağca, 2025 (a): 495-592) ve "Kaynakça" (Ağca, 2025 (a): 595) gelmektedir.

Ağca, yazmanın neşrinde müstensih-ten kaynaklanan dil, ifade ve imla yanlışlıklarını diğer yazmalara dayanarak düzeltmiş, bunu da dipnotlarda belirtmiştir. Bu yönüyle Bursa yazmasının metin yayını aynı zamanda bir üst metin olma özelliğini de kazanmıştır. Metinde yapılan düzeltmelerden bazıları şunlardır:

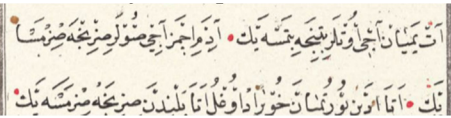
Müstensih, sözcüğü anlayamadığı için hareketleri yanlış koymuştur. Örneğin, *kımız* sözcüğü nüshanın istinsah edildiği coğrafyada muhtemelen artık bilinmediği için yanlış harekelenmiştir:

12/11  kımız → kamaz

13/4  kımız → kamız

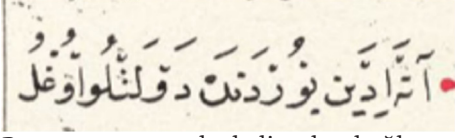
21/3  kımız → kamız biçiminde harekelenmiştir.

Müstensih bazen de satırları karıştırmıştır. Bunlar hem Dresden yazması dikkate alınarak hem de bir soylama içindeyse redif düzeni sayesinde onarılmıştır. Örneğin, Bursa yazmasında 4/4 ve 4/5. satırların sonu *şızınca şızmasa* biçimindedir. Burada müstensih 5. satırda bir üst satırı yeniden yazmış olduğu Dresden nüshasına göre tespit edilerek *inince inmise* olarak düzeltilmiştir:

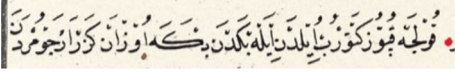


Bursa yazmasında hareketlerin unutulduğu durumlar vardır. 4/7 satırda *yörüdende* sözcüğünün ikinci hece ünlüsü harekelenmemiş. Harekelemelerin unutulduğu kelime, geçtiği diğer örnekler temel alınarak düzeltilmiştir:

³ Ferruh Ağca, *Dede Korkut Kitabı: Bursa Yazması (Metin-Dizin)*, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa 2025 (a); *Dede Korkut Kitabı: Bursa Yazması (Türkiye Türkçesine Aktarma)*, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa 2025 (b). Yazımızda yapılan alıntılarda eserlerin bu baskılarından yararlanılmıştır.



Bursa yazmasında kelimeler bağlama göre de düzeltilmiştir. 5/2 satırda *kolca kopuz getürüp elden ele begden bege ozan geçer* “el kapuzunu taşıyıp memleketten memlekete, beyden beye ozan geçer” ifadesinde *getürüp* ibaresi bağlama uymadığı için metinde *götürüp* olarak düzeltilmiştir:



Yazmada ketebe kaydı yoktur. Filigranı, kâğıdın Avrupa'dan geldiğini ve 1610-1640 yıllarında üretildiğini göstermektedir. Bu durumda Bursa yazması en erken bu tarihte istinsah edilmiş olma-

lıdır. Ancak Ağca, yazmanın imla ve dil özelliklerinin, eserin Eski Oğuz Türkçesi ile yazılmadığını, Osmanlı Türkçesi özelliği gösterdiğini söylemektedir. Düzlük yuvarlaklık özellikleri bakımından değerlendirildiğinde de istinsah tarihinin 18. yüzyıl olabileceğini belirtmektedir (Ağca, 2025 (a): 12). Bu durumda Bursa yazmasının, Dresden ve Vatikan yazmalarından daha sonra istinsah edilmiş olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bursa yazmasının neşrinde sayfa tasarımı da yayından istifadeyi kolaylaştırmaktadır. Sol sayfada tıpkıbasım ile sağ sayfadaki transkripsiyon, metnin takibinde ve karşılaştırma yapmakta kolaylık sağlamaktadır.

Bursa yazmasında şu hikâyeler yer almaktadır:

Metin	Aktarma
Başlıksız	Soylama (s. 13).
Dirse Hân Oğlu Boğaç Hân Boyını Beyân Eder (s. 29).	Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu (s. 17).
Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boyı Beyân Eder (s. 73).	Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı Boy (s. 29).
Kam Böre Begel Oğlu Bamsı Beyrek Boyını Beyân Eder (s. 123).	Kam Böre Bey'in Oğlu Bamsı Beyrek Boyu (s. 43).
Kazan Oğlu Uruz Begün Tutsak Olduğu Boyı Beyân Eder (s. 207).	Kazan Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy (s. 69).
Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Boyını Beyân Eder (s. 257).	Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Boyu (s. 85).
Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyını Beyân Eder (s. 281).	Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu (s. 93).
Kazılık Koca Oğlu Yegenek Boyını Beyân Eder (s. 331).	Kazılık Koca Oğlu Yegenek Boyu (s. 107).
Busat Depegözi Öldürdüğü Boyı<n> Beyân Eder (s. 351).	Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü boy (s. 113).
Begil Oğlu İmrenün Boyını Beyân Eder (s. 387).	Begel Oğlu İmren'in Boyu (s. 123).
Uşun Koca Oğlu Segrek Boyını Beyân Eder (s. 417).	Uşun Koca Oğlu Seyrek Boyu (s. 133).
Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boyı Beyân Eder (s. 447).	Salur Kazan'ın Tutsak Olup Oğlu Uruz'un Kurtardığı Boy (s. 141).
Taş Oğuz İç Oğuz'a 'Aşı Olup Beyrek Öldüğü Boyı<n> Beyân Eder (s. 471).	Dış Oğuz'un İç Oğuz'a İsyan Edip Beyrek'in Öldüğü Boy (s. 151).

İkinci ciltte ön sözden (Ağca, 2025 (b): 9-10) sonra metnin Türkiye Türkçesine aktarımı (Ağca, 2025 (b): 13-157) gelmektedir. Ağca, aktarma (dil içi çeviri) tekniğinde metnin iskeletine sadık kalmak koşuluyla anlatımın daha anlaşılır olması için anlamı öne çıkaran daha serbest bir çeviri tekniği uygulamıştır. Metne bire bir bağlı kalmamak çevirinin Türkiye Türkçesinde daha anlaşılır olmasını sağlamıştır. Gerçekte de dil içi çeviride öncelik anlamda olmalıdır. Bunun için kaynak dili yabancı bir dilmiş gibi görmek ve yapıyı değil, anlamı öne çıkarmak gerekir.

Ağca'nın çevirilerinden birkaç örnek aşağıdadır:

3/4-5: ... *yād oğlın şaklamağıl[a] oğul olmaz; böyüyende salur gèder gördüm demez* "El oğlunu büyütmekle oğul olmaz; Büyüyünce çeker gider, 'bunların farkındayım' demez".

34/13-35/1: *kılıcuñı ne ögersin mere kâfir egri başlu çükümce gelmez maña* "Kılıcını neden översin, bre kafir, eğri başlı çüküm kadar gelmez bana".

103/8-10: *Oğul oğul, éy oğul! Menüm ünüm ayla, sözüm diñle! Ol kâfirün için atup birin yazmaz okçısı olur. Hey demedin başlar keseb celladı olur. Âdem etin yahñı kılan aşbâzi olur* "Oğul, oğul, ey oğul! benim sesimi duy, sözümü dinle! O kâfirin üç ok attığında biri şaşmayan okçusu olur. Hey demeden başlar kesen celladı olur. Adam etini yahni yapan aş-

çısı olur".

105/12-13: *Uruz kâfirün şağına at depdi, şağı şollı kâfiri hûb tağıttı. Şanasın kim daz yerlere dolu düşdi yâ kara kazun içine şâhin girdi.* "Uruz kâfirin sağ tarafında saldırdı. Kâfiri sağlı sollu güzelce dağıttı. Sanırsın ki çorak yerlere dolu düştü ya da kara kazın içine şahin girdi".

169/3-169/07: *meğer hānum bir gün oğuz otururken üstüne yağı geldi dün içinde ürkdi göçdi kaçup gèderken aruz kocanun oğlancuğı düşmiş bir arslan bulup götürmüş beslemiş oğuz gene eyyāmıla gelüp yurduna kondı oğuz hānun ilkıcsı gelüp hāna haber getürdi* "Meğer hanım, bir gün Oğuz otururken geceleyin üstüne düşman gelmiş; korkup göçmüş. Kaçıp giderken Aruz Koca'nın oğlancığı düşmüş. Bir aslan onu bulup götürmüş, beslemiş. Oğuz zamanla yine gelip yurduna yerleşmiş. Oğuz hanın yilkıcısı gelip hana haber getirmiş".

Metinde farklı imla ile yazılan özel isimler çeviride de aynı şekilde bırakılmıştır: *Banı Çiçek* (Ağca, 2025 (b): 62), *Banu Çiçek* (Ağca, 2025 (b): 65); *Deli Dünder* (Ağca, 2025 (b): 95), *Deli Dundar* (Ağca, 2025 (b): 83). Bunlar tercihen birleştirilebilir.

Uzun bir emeğin ve çalışmanın mahsulü olan Türk edebiyatının bu en kıymetli eserini Türklük bilimine kazandırdığı için Ferruh Ağca'yı kutlar, çalışmalarının devamını dileriz.



ÂŞIK VEYSEL HAKKINDA DEĞERLİ BİR ESER: YÜCE GÖNÜLLÜ HALK BİLGESİ ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

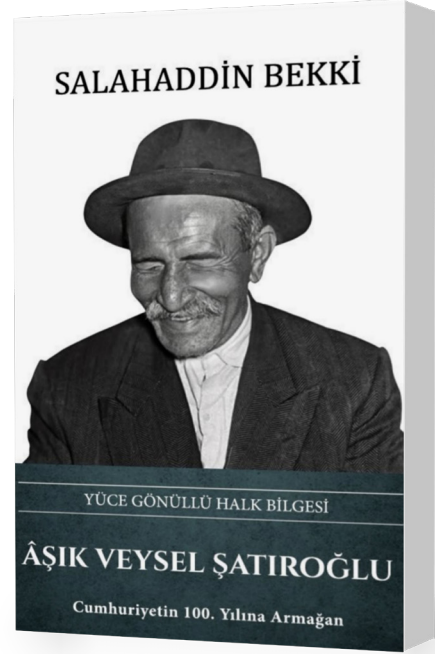
Buse Hakan

Yüzyıllardır Pir Sultan Abdalların, Ruh-satilerin, Kul Hüseyinlerin, Ali İzzetle-rin, Sefil Selimilerin aşkla suvardıkları Sivas, âşıklık geleneğinin bugün de canlı olarak yaşatıldığı bir yöre olarak karşımıza çıkmaktadır. Âşık Veyssel de bu yörede yetişmiş 20. yüzyıl Türk âşıklık geleneğinin önde gelen temsil-cilerinden biri olmuştur.

Ahmet Kutsi Tecer önderliğinde Si-vas'ta 1931 yılında yapılan Halk Şa-irleri Bayramı'nda usta malı şiiirlerle dinleyici karşısına çıkan Âşık Veyssel; vefatına yakın şiiirleri kitaplaştıran, hakkında kendi dönemi ve sonrasında âşık olarak temayüz etmiş sanatkâr-ların hepsinden fazla çalışma yapılan bir kişi olmuştur. Son olarak Cumhu-riyetin 100. yılına armağan olarak ha-zırlanan Prof. Dr. Salahaddin Bekki'nin "Yüce Gönüllü Halk Bilgesi Âşık Veyssel Şatiroğlu" adlı kitabı çıkmıştır.

Yazar, çalışmanın ön sözünde daha önce yayımlanan "Halk Müziğinin Sey-yar Radyosu Âşık Veyssel (2021)" adlı kitabının omurgası üzerine kurduğunu ve beş yıl içerisinde oluşan Veyssel mük-tesebatını, bu esere yansıtmaya çalıştı-ğını söyler.

Eser, üç bölümden oluşmaktadır. Ese-rin birinci bölümünde "Yaşam Yolculu-ğu" başlığı altında Âşık Veyssel'in içine doğduğu çevre tarihî, coğrafi ve sosyal açılardan ele alınmaktadır. Bu bölüm, gözleri görmeyen fakat gönül gözü açık olan irfan sahibi Âşık Veyssel'in çocuk-luk ve gençlik yılları, ilk evliliği ve ya-şadığı olumsuzluklar, hüznün yılları, ilk



seyahati, ikinci evliliği, tanınma yolcu-luğu, Köy Enstitülü yılları, şiiirlerinin kitaplaştırılması, hakkında yapılmış olan filmler ve insan hayatının son ev-resi diyebileceğimiz ölümüyle yaşama vedasını içermektedir. Yazar, bu bölü-mü oluştururken ağırlıklı olarak Vey-sel'in kendisiyle yapılan röportajlardan, âşıkla aynı dönemde yaşayan kişilerin anıları ile dönemin gazete ve dergile-rinde çıkan yazılardan faydalanmıştır.

Eserin ikinci bölümünde âşığın sanatı ve içine doğduğu kültür ortamı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Âşık Veyssel'in sanatçı kimliğini oluşturan unsurlar ile ürettikleri, insanlığın ortak mira-sına yaptığı katkılar (repertuvarı) ile türkülerin yeniden üretim ve tüketim bağlamları üzerinde durulmuştur. Ya-zar, bu bölümde Âşık Veyssel'in Atatürk, millî değerler ve evrensel normlar ko-nusundaki tutumunu ön plana çıkar-maya çalışmaktadır.

Bekki, sözlü kültürde ortaya çıkan kültürel öğelerin insanlarda tesir bıraktığı müddetçe yaşadığını belirterek Veyssel'in, vefatı üzerinden yıllar geçse bile genç kuşakları etkilemeye devam eden bir sanatkâr olduğunu dile getirmektedir. Geçmişten günümüze aktarılan bu kültürel bellek aracılığıyla Veyssel'in şiirleri hem metin olarak okunmakta hem de seslendirilmektedir. Veyssel türkülerinin farklı tarzlarda yeniden yaratılması bağlamında ele alınması, yazarın hazırlamış olduğu tablolarla ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Yazar, eserin üçüncü bölümünde “Âşık Veyssel'in Bütün Şiirleri” başlığı altında bilinen tüm şiirlerine yer vermiştir. Bu kısımda Veyssel'in atışmaları hariç yüz yetmiş beş şiirinin metinlerini görmekteyiz. Şiir metinleri sıralanırken geleceğe uygun olarak davranılmış, metinler ayaklarına göre sıralanmıştır. Yazar, Âşık Veyssel'in görüntü ve ses kayıtlarıyla ulaşabildiği elli türküsünün metnini aktarırken transkripsiyon işaretleri kullanmadan onun okuyuşuna en yakın bir biçimde yani ustanın ağız özelliklerini koruyarak vermiştir. Âşık tarzı şiir neşirlerinde icracı/şairin ağız özelliklerinin metne yansıtılması yeni bir yaklaşımdır. Geriye kalan diğer şiirler ölçünlü Türkiye Türkçesiyle verilmiştir. Genel okur kitlesinin anlayamayacağı ya da sözlük yardımıyla öğrenebileceği kelimelerin anlamları, ilgili sayfanın altında dipnot olarak verilmiştir.

Eserin ekler kısmında “Sözleri Başkalarına Ait Olup Âşık Veyssel Tarafından Bestelenen Eserler”, “Sözleri Âşık Veyssel'e Ait Olup Başkaları Tarafından Bestelenen Eserler” söz yazarı ve bestecisi ile birlikte verilmiştir. “Söz ve Müziği Âşık Veyssel'e Ait Olan Eserler”, “Âşık Veyssel'in İcra Ettiği Anonim ve Usta Malı Eserler” söz ve kaynak kişi bilgisi verilerek gösterilmiştir. “TRT Türk

Halk Müziği Repertuarında Yer Alan Âşık Veyssel Türküleri” başlığındaki tablo, repertuar numarasıyla birlikte ezgi adı, yöresi, kaynak kişi, derleyen, notalayan şeklinde sınıflandırılmıştır. “Yusuf Ziya Demirci'nin Hazırladığı “Köy Halk Türküleri” Adlı Kitaptaki Türküler” söz ve kaynak kişi bilgileri verilerek gösterilmiştir. “Karşılaştırmalı Şiirler Tablosu” başlığı altında şairin şiirlerine yer veren kitaplardaki şiirlerin sayfa numaraları ile ses kayıtlarının bulunup bulunmadığı belirtilmiştir. Yazarın hazırladığı tablolar, bu eserden sonra yapılacak olan çalışmalara yol gösteren bir kılavuz niteliğindedir. Genel okur kitlesi açısından gereksiz ayrıntı gibi algılanabilecek bu tablolar, hem müzik piyasasında hem de âşık edebiyatının temsilcileri hakkında yapılacak yeni akademik çalışmalarda veri tabanı oluşturacak bir niteliğe sahiptir. Eser, kaynaklar ve şiir diziniyle son bulmaktadır. Yazar, dizini hazırlarken her şiirin ilk dördünlüğünün son dizesindeki ayak olan sözcükleri esas almış, şiirin kitaptaki sıra ve sayfa numaralarını göstermiştir.

Yazarın hazırlamış olduğu bu çalışma, Türkiye'de Âşık Veyssel hakkındaki bütün birikimi akademik bir yaklaşımla değerlendiren, söylentileri ve yanlış bilgileri tahsis eden, Veyssel'in bilinen bütün şiirlerinin metinlerini içeren özgün bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Veyssel'in içine doğduğu kültür ortamı, yetiştiği bölge, yaşamı, sanatsal üretimleri ve bu sanatsal üretime zemin hazırlayacak olaylar, titiz bir şekilde aktarılmaya çalışılmıştır. Âşık Veyssel'in hayatı, musiki icracılığı ve şairliğinin bütün ayrıntılarıyla örüldüğü bu eser, Türk kültür ve sanat hayatına katkı sağlayacak niteliktedir.